UUTISET

Yrittäjät uskovat hallituksen veroalen tuovan puhtia talouteen

Yrittäjien mielestä hallituksen suunta yrittämisen helpottamiseksi on hyvä, mutta riittämätön. Yritykseen sijoitettuja investointeja ei pitäisi verottaa.

Yrittäjille tärkeimpiä asioita hallitusohjelmassa on kilpailukyky ja julkisen talouden tasapainotus, mikä mahdollistaa yritysten kasvun, Suomen Yrittäjien toimitusjohtaja **Jussi Järventaus** sanoo.

Hallitusohjelmassa on lueteltu lukuisia yrittäjien asemaa parantavia toimia. Järventaus huomauttaa, että osa niistä on selvityksiä.

”Ja kaikki riippuu tietysti toimeenpanosta, mutta hallituksen sitoutuminen näyttää vahvalta.”

Järventauksen mukaan verotukseen lupaillut kevennykset helpottavat suoraan yritysten toimintaa, mutta tärkeämpää on, että ne lisäävät investointeja ja talouden toimeliaisuutta.

Tärkeänä hän pitää kirjauksia siitä, että työmarkkinoiden joustoa lisätään.

”Se luo uusia työpaikkoja ja paikallinen sopiminen edistää kilpailukykyä.”

Verotuksessa yrittäjiä kannustaa viiden prosentin yrittäjävähennys, jolloin tuloista on veronalaista 95 prosenttia.

”Pienikin muutos voi vaikuttaa, verotuksesta tulee edes lievästi kannustavampaa palkansaajaan verotukseen verrattuna.”

Ohjelmassa luvataan keventää perintöveroa ja helpottaa sukupolvenvaihdoksia.

”Se on plussaa, mutta aika näyttää mitä se käytännössä tarkoittaa.”

Yritykseen suunnatuista investoinneista tehtyjen varausten lisäämistä selvitetään.

Yrittäjät veisivät ajatusta pitemmälle Viron mallin mukaiseksi. Siellä yritykseen investoiduista varoista ei makseta veroa.

”Tämä kannattaisi selvittää Suomeen sopivaksi malliksi.”

Hallitus on aikonut myös perustaa rahastoja helpottamaan yritysten rahoitusta. Järventauksen mukaan sen merkitys ei ole kovin suuri, koska yrityksille on saatavissa rahaa, tosin ei aina välttämättä sopivin ehdoin.

”Lisää rahaa ei välttämättä tarvita, vaan rahoittajan uskallusta riskinottoon.”

Suunta oikea, toimet riittämättömät

Suomen Pienyrittäjien puheenjohtaja **Matti Kokko** näkee hallitusohjelman suunnan oikeana mutta toimenpiteet riittämättöminä. Toivo asetetaan erityisesti uuden hallituksen yrittäjätaustaisiin ministereihin. Säädösten perkaaminen ja verohelpotukset keräävät kiitosta.

Pienyrittäjät ajavat erityisesti arvonlisäverovelvollisuuden rajan korottamista.

”Myös viiden prosentin yrittäjävähennyksen käyttöönotto on hyvä vastaantulo. Ongelma on vain se että pienyrittäjät kamppailevat elantonsa saamiseksi ja tuloksentekokyky on vaatimatonta”, Kokko huokaa.

Yrityskohtaista sopimista tulisi tukea kattosopimusten sijaan. Määräaikaisuuksien vapauttaminen ei helpota pienyrittäjän arkea. ”Eihän kukaan yrittäjä palkkaa työntekijää sen vuoksi, että saisi antaa hänelle koeaikana potkut”, Kokko tuumaa.

Professori: Reippaampi ote

Lappeenrannan yliopiston taloustieteen professori **Kalevi Kyläheiko** olisi toivonut hallitukselta osin reippaampaa otetta yrittämisen edistämiseksi, ”vaikka oikeaan suuntaan ollaan menossa”.

”Tuloverotusta olisi pitänyt alentaa kautta linjan, mikä kannustaisi työhön. Nythän verotus pysyy ennallaan ja keskustelu näyttää suuntautuvan korkeatuloisten veronkiristykseen.”

”Verotuesta pitäisi luopua. Tavoite on läpinäkyvä laaja veropohja ja verot alas.”

Kyläheiko on Suomen Yrittäjien kanssa samaa mieltä, että täälläkin pitäisi ottaa käyttöön Viron tapainen malli, jossa yritykseen jäävistä investoinneista ei veroteta.

Yrittäjä menettää satasia kuussa

Yrittäjä **Heidi Ekholm-Talas** kirjoittaa blogissaan Suomen Yrittäjien sivuilla, että yksityishenkilönä keskituloinen omakotitalossa asuva lapsiperhe saa todennäköisesti useamman satasen lisäkulut kuukaudessa maksettavaksi veroina.

”Kiinteistövero nousee, asuntolainan korkovähennys pienenee ja päiväkotimaksut nousevat. Siihen ei ansiotuloveronkevennys 10–18 euron hujakoilla kuussa vaikuta mitenkään, tuntuu näpertelyltä.

Omaan tulojen nostoon on kuitenkin mahdollisuus jos yrittäjyyden edellytykset paranevat.”

JOUKO KYYTSÖNEN
OLLI TOIVANEN

Pääomat eivät lukkiudu Virossa

Viron mallissa yrityksen voittoa ei veroteta, jos voitto jätetään yhtiöön. Yritys maksaa 20 prosentin yhteisöveron vasta, kun voitto jaetaan omistajille esimerkiksi osinkoina.

Viron veromallia on arvostelu Suomessa sen vuoksi, että pääomat lukkiutuvat verotuksen pelossa yrityksiin eivätkä ohjaudu paremmin tuottaviin kohteisiin.

Tarton yliopiston tutkimus ei tue lukkiutumisväitettä, Suomen Yrittäjät ja Teknologiateollisuus kertovat. Tutkimuksen mukaan lähes 70 prosenttia Viron yritysjohtajista arvioi mallin lisänneen investointeja. Yli puolet katsoo, että lainaa on ollut helpompi saada, kun maksuvalmius ja oma pääoma ovat vahvistuneet.

Sijoitetun pääoman tuotto on vaihdellut 2005–2014 Viron pk-yrityksissä 12:sta 18 prosenttiin. Näin hyvää tuottoa ei saa, jos investoinnit lukkiutuisivat ja olisivat heikkoja, järjestöt huomauttavat.

Viron verojärjestelmä on todettu OECD-maiden kilpailukykyisimmäksi.

JOUKO KYYTSÖNEN

Yksityiset sote-markkinoille

Yrittäjille on tärkeää, että hallitus toteuttaa lupauksensa kuntien tuotantokustannusten mittaamisesta, sanoo Suomen Yrittäjien varatoimitusjohtaja **Anssi Kujala**.

”Se tekee kustannuksista ja laadusta läpinäkyviä ja on iso askel sille, että yksityiset pääsevät sote-markkinoille.”

Myös palvelusetelin käytön lisääminen saa kiitosta Kujalalta.

”Pelkästään käyttämällä sitä kaikissa isoissa kaupungeissa Jyväskylän tapaan säästöä kertyisi 35 miljoonaa euroa vuodessa.”

Hän uskoo, että uudessa mallissa sote-järjestäjä eli maakunta päättää, tuottaako se terveyspalvelut itse vai ostaako se ne muualta. ”Valtaosa ihmisistä haluaisi valinnanvapauden laajentuvan julkiselta yksityiselle.”

JOUKO KYYTSÖNEN

HALLITUS-OHJELMA

Kevennyksiä ja kilpailukykyä

Viiden prosentin yrittäjävähennys alentaa veronalaisen tulon 95 prosenttiin. (Vähentää valtion verotuloja 130 miljoonaa euroa.)
Perintöveron alennus helpottaa sukupolvenvaihdoksia. (-30 miljoonaa euroa)
Työn verotus keventyy. (-180 miljoonaa euroa)
Työtulovähennys pieni- ja keskituloisille. (-450 miljoonaa euroa)
Alle vuoden määräaikaisia sopimuksia voidaan solmia ilman perusteita. Koeaikoja pidennetään.
Pienet yritykset tilittävät arvonlisäveron vasta, kun ovat saaneet maksun tuotteestaan.
Yritysveropohjaa tiivistetään ja harmaata taloutta kitketään. (+150 miljoonaa euroa)
Sote-kustannusten mittarit mahdollistavat yksityisten kilpailun terveysalalla.
Oppisopimusten uudistus keventää hallintoa ja kustannuksia.
Säädöksiä perataan ja kannustinloukkoja puretaan.

PÄIVÄN KYSYMYS

Lohensoutajille on luvassa hyvä kesä Tornionjoella, jos sää suosii.

Kuinka paljon lohia nousee Tornionjokeen?

Viime kesänä lohia nousi Tornionjokeen ennätysmäärä. **Kuinka nousu on alkanut tänä vuonna, tutkija Juha Lilja Luonnonvarakeskuksesta?**

Laskentapaikka Kattilakoskella on niin kaukana, että vasta ensimmäiset kalat ovat saavuttaneet sen. Itämeren lohityöryhmän mallinnuksen mukaan tänä kesänä lohia pitäisi nousta Tornionjokeen lähes yhtä paljon kuin viime kesänä.

Etelämpänä Simojoessa nousu on ollut viime vuoden vauhtia. Myös sen perusteella Tornionjokeen voi odottaa viime vuoden kaltaisia määriä.

Milloin ovat kesän huippupäivät?

Viime vuonna suurimmat määrät ajoittuivat juhannuksen tienoille, aiempina vuosina kesä–heinäkuun vaihteeseen. Määrä voi kasvaa yhdessä päivässä kymmenkertaiseksi. Kattilakosken seurantapaikan ohitti parhaimmillaan 10 000 lohta vuorokaudessa.

Odottaako vapakalastajaa varma saalis?

Nousumääristä ei voi ennustaa saalismäärää, sillä saaliisiin vaikuttaa säätila. Viime vuonna oli kylmää juhannuksen aikaan ja silloin kalaa saivat kaikki, jotka vähänkin yrittivät. Sen jälkeen tuli helleaalto, eikä kukaan saanut mitään. Sään viiletessä myöhemmin kesällä saalista alkoi jälleen tarttua vieheisiin.

Kuinka merkittävä lohijoki Tornionjoki on?

Viime vuonna kaikuluotauksissa havaittiin peräti 100 000 nousulohta. Tornionjoki ohitti jo Tenojoen ja kuuluu näin Euroopan aivan terävimpään kärkeen. Itämeren lohta ajatellen Tornionjoki ja Simojoki voivat hyvin, mutta Itämeren muiden lohijokien kannat etelämpänä ovat heikossa tilassa.

JUHA KAIHLANEN

Puuskat katkoivat sähköjä

Tuhannet taloudet olivat eilen iltapäivällä ilman sähköjä Keski-Suomessa ja Savossa. Syynä olivat erittäin voimakkaat tuulenpuuskat.

Eniten ongelmia oli Elenian ja Savon Voiman alueilla Keski-Suomessa, Pirkanmaalla ja Pohjois-Savossa, joissa ilman sähköä oli liki 7 500 taloutta.

Aamupäivällä sähköjä meni poikki myös maan länsiosissa Carunan jakelualueella. Caruna oli kuitenkin saanut yhteydet palautettua iltapäivällä.

Illan kuluessa tuulten ennustettiin yltyvän myös Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa.

KAIJALEENA RUNSTEN

OIKAISUT

Väärä titteli

Viime keskiviikon (MT 3.6.) perunajutussa haastateltu **Jukka Sariola** toimii MTK:n Varsinais-Suomen varhaisperunatoimikunnan puheenjohtajana.

MT

Riuku on ei-saamelainen nainen

Päätoimittaja Mikael Pentikäisen kolumnissa (MT 5.6.) kerrottiin virheellisesti, että ei-saamelaisten naisten riuku-nimitys tulisi siitä, että nämä ovat usein miehiä pidempiä.

Nimityksen taustalla on kuitenkin pohjoissaamen sana rivgu, joka tarkoittaa ei-saamelaista naista. MT

Yrittäjälähtöinen asenne lämmittää kauppiaan mieltä

Muutoksen tuulet puhaltavat Ala-Honkolan perinteikkäässä rauta- ja sekatavarakaupassa Kuortaneella.

Syksyyn mennessä viedään loppuun yrityksen historian kolmas sukupolvenvaihdos. Sen myötä **Antti Ala-Honkola** pääsee viettämään kauan odotettuja eläkepäiviä. Samalla yhtiömuoto vaihtuu avoimesta osakeyhtiöksi.

Uuden hallitusohjelman teesit eivät tunnu juuri koskettavan maaseudun kauppiasta. Yrittäjälähtöinen asennemaailma kuitenkin lämmittää.

”Tuntuisi ainakin, että ruvettaisiin yrittäjien asioita nyt paremmin ajamaan”, Ala-Honkola kertoo.

Yhtiömuodon muutos vie kaupan hallitusohjelmaan kirjatun yrittäjävähennyksen piiristä. Päätöksiä se ei kuitenkaan olisi riittänyt pyörtämään.

”En usko että se olisi vaikuttanut. On se loppujen lopuksi aika pieni.”

Perintöveron kevennykselle kiitosta

Vaikka sukupolvenvaihdos on sujunut ongelmitta, saavat luvatut perintöveron kevennykset lämpimän vastaanoton. Lisäksi hallituksen selvityslistalla oleva investointivaraus olisi tervetullut.

”Meilläkin, kun nuoret aloittavat, tulee investointikohteita joka tapauksessa olemaan”, Ala-Honkola pohtii.

Uudelle hallitukselle on kaksi toivetta. Tiedonkulkua päätöksistä yrittäjille tulisi edistää ja maaseutu pitää elinvoimaisena.

”Saataisiin vain maaltapako tyrehtymään, että täällä maaseudullakin olisi elinmahdollisuuksia”, Ala-Honkola vetoaa.

OLLI TOIVANEN

JYRKI TERVO

Ala-Honkolan kaupassa vaihtuu sukupolvi. Vetovastuuseen siirtyvät Liisa Ala-Honkola ja Miika Suomela. Oloneuvoksiksi siirtyvät Antti ja Eja Ala-Honkola. Kaupoille tullut Sanna Koivisto (oik.) ihmettelee, kauppiasperheen ruohonleikkuriparaatia.

Oikeus lomitukseen on pysymässä entisellään

Hallitusohjelmaan kirjattu 20 miljoonan euron leikkaus ei ole haukkaamassa maatalousyrittäjien oikeutta lomituksiin. Säästöjä on saatu aikaan jo etukäteen – MT:n saamien tietojen mukaan ehkä jopa koko leikkaussumman veroisesti.

Hallitusneuvotteluihin osallistunut kansanedustaja **Jari Leppä** (kesk.) sanoo, että jo säästynyt raha on laskettava hyväksi leikkauksia tehtäessä.

”Tarkoitus ei ole missään nimessä heikentää lomitusta, koska se koetaan erittäin tärkeänä asiana ja on olennainen osa viljelijöiden jaksamista.”

Myös Melan toimitusjohtaja **Päivi Huotari** uskoo, että lomapäivät ja sijaisavut pyritään säilyttämään ennallaan.

”Nyt on tärkeää saada kentälle viesti, että lomitusjärjestelmästä pidetään kiinni. Karjatalous on niin haastava homma, että lomitus on kullanarvoinen asia.”

Hallitusohjelmassa on painovirhe

Leppä pahoittelee, että lomitusjärjestelmän osalta on hallitusohjelmaan putkahtanut muutaman kirjaimen painovirhe.

”Hallitusohjelmassa lukee, että lomitusta pitää uudistaa yrittäjälähtöiseksi, vaikka se pitää olla yrittäjälähtöisesti eli lomaoikeutettujen näkökulmasta.”

Muutos tarkoittaa Lepän mukaan toiminnan virtaviivaistamista.

”Toimintatavat ja tekniikka ovat ajaneet nykyisen lain ohi. Tarvitaan kehittyneempi laki, mutta se ei tarkoita, että siirryttäisiin palvelusetelimalliin tai yrittäjäpohjaiseen lomitukseen.”

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä valmistelee parhaillaan uutta lomituspalvelulakia.

Työryhmän puheenjohtaja, hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** kertoo, että ministeriö odottaa aivan näinä päivinä EU:n komission kantaa Suomen alustaviin luonnoksiin.

”Esimeriksi lomituksen kestot pyritään pitämään mahdollisimman hyvin nykyisellään. Odotamme, mitä EU:sta sanotaan. Vastaus vaikuttaa siihen, miten säästökeinoja pitää arvioida.”

Kuusisto kertoo, että kiristyspaineita helpottaa se, että keväällä valtiontalouden kehyksissä on arvioitu lomitusjärjestelmän rahan tarve korkeammaksi kuin mitä se todellisuudessa on.

Vuosilomaan oikeutettuja maatalousyrittäjiä oli viime vuonna kaikkiaan noin 21 000. Melan mukaan lomituspalveluita käyttäneiden määrä on laskenut viime vuosina viitisen prosenttia joka vuosi.

Säästöjä on jo tullut lomitusta tehostamalla

Lomitusjärjestelmään kohdistuvia säästöjä saatiin edellisellä hallituskaudella toteutettua viisi miljoonaa euroa vuodessa ja ylikin.

Säästöjä on kertynyt muun muassa siitä, että kuukausipalkkaisten lomittajien työaika on saatu entistä tasaisemmin ja tehokkaammin käyttöön. Osa- ja määräaikaisten lomittajien käyttöä on sen ansiosta voitu vähentää.

Ministeriön työryhmän yksi pohdinnan aihe jatkossakin on juuri lomitusjärjestelyjen järkevöittäminen ja tehokkaampi suunnittelu.

Tätä nykyä lomitus hoituu valtaosaltaan kuntien kautta. Itse järjestetyn lomituksen piirissä on vajaa kymmenen prosenttia kaikista maatalousyrittäjistä.

Leppä uskoo, että tulevaisuudessakin on rinnakkain kaksi järjestelmää: kunnallinen lomitus sekä jo nykyisin toimivat muut lomituspalvelujen tarjoajat.

Kuusisto kertoo, että kilpailuoikeuden asiantuntijoilta on tullut viestiä, ettei nykyinen malli kaikkinensa vastaa olemassa olevia säännöksiä.

”Asiantuntijoiden mukaan kuntien tuottama lomituspalvelu on markkinoilla toimimista, joten kuntien pitäisi yhtiöittää palveluntuotanto. Nyt näyttää kuitenkin vähän siltä, ettei kunnilla ole siihen suurta intoa. Näitä asioita pitää nyt miettiä, mutta joka tapauksessa tämä puoli etenee hitaammalla aikataululla, joten suuria hyppäyksiä ei ole lähiaikoina tulossa.”

Kuusiston mukaan sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä pohtii nyt erilaisia vaihtoehtoja ja kun työ on saatu tehtyä, on keskustelun ja poliittisen päätöksenteon vuoro.

RIITTA RYYNÄNEN